

Uoffisiell oversettelse

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSDIREKTIV 2001/29/EF

av 22. mai 2001

**om harmonisering av visse sider ved opphavsrett og nærstående rettigheter
i informasjonssamfunnet**

EUROPAPARLAMENTS- OG RÅDSDIREKTIV 2001/29/EF

av 22. mai 2001

om harmonisering av visse sider ved opphavsrett og nærstående rettigheter i informasjonssamfunnet

EUROPAPARLAMENTET OG RÅDET FOR DEN EUROPEISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om opprettelse av Det europeiske fellesskap, særlig artikkel 47 nr. 2, artikkel 55 og 95,

under henvisning til forslag fra Kommisjonen⁽¹⁾,

under henvisning til uttalelse fra Den økonomiske og sosiale komité⁽²⁾,

etter framgangsmåten fastsatt i traktatens artikkel 251⁽³⁾, og

ut fra følgende betraktninger:

- 1) Traktaten fastsetter opprettelse av et indre marked og innføring av en ordning som hindrer konkurransevridning på det indre marked. Harmonisering av medlemsstatenes lover om opphavsrett og nærstående rettigheter bidrar til at disse målene oppnås.
- 2) Ved sitt møte på Korfu 24. og 25. juni 1994 understreket Det europeiske råd behovet for å skape en generell og fleksibel rettslig ramme på fellesskapsplan for å fremme utviklingen av informasjonssamfunnet i Europa. Dette forutsetter blant annet at det finnes et indre marked for nye produkter og tjenester. Viktige fellesskapsbestemmelser beregnet på å innføre slike rammeregler er allerede vedtatt eller er i ferd med å vedtas. Opphavsrett og nærstående rettigheter spiller en viktig rolle i denne forbindelsen, da de beskytter og stimulerer utvikling og markedsføring av nye produkter og tjenester, samt skaping og utnytting av deres kreative innhold.
- 3) Den foreslåtte harmoniseringen vil bidra til å gjennomføre de fire friheter på det indre marked og dreier seg om overholdelse av grunnleggende rettsprinsipper, særlig eiendomsrett, herunder eiendomsrett til åndsprodukt, og yttingsfrihet og offentlighetens interesse.
- 4) En harmonisert rettslig ramme for opphavsrett og nærstående rettigheter vil gjennom økt rettssikkerhet, samtidig som det sikrer et høyt nivå på immaterialrettslig vern, oppmuntre til betydelig investering i kreativitet og nyskaping, herunder nettverksinfrastruktur, og dermed føre til vekst og økt konkurransedyktighet for europeisk industri, både når det gjelder å levere innhold og informasjonsteknologi og

⁽¹⁾ EFT C 108 av 7.4.1998, s. 6 og EFT C 180 av 25.6.1999, s. 6.

⁽²⁾ EFT C 407 av 28.12.1998, s. 30.

⁽³⁾ Europaparlamentsuttalelse av 10. februar 1999 (EFT C 150 av 28.5.1999, s. 171), Rådets felles holdning av 28. september 2000 (EFT C 344 av 1.12.2000, s. 1) og europaparlamentsbeslutning av 14. februar 2001 (ennå ikke kunngjort i De Europeiske Fellesskaps Tidende). Rådsbeslutning av 9. april 2001.

mer allment i en rekke nærings- og kultursektorer. Denne prosessen vil gjøre det mulig å ivareta sysselsetting og oppmuntre til skaping av nye arbeidsplasser.

- 5) Den teknologiske utvikling har økt og mangfoldiggjort mulighetene for skaping, produksjon og utnytting. Da det ikke er nødvendig med nye konsepter for immaterialrettslig vern, bør nåværende lovgivning for opphavsrett og nærstående rettigheter tilpasses og utfylles for å ta behørig hensyn til økonomiske realiteter som f.eks. nye former for utnytting.
- 6) Uten harmonisering på fellesskapsplan kan lovgivningsprosessene på nasjonalt plan, som flere medlemsstater allerede har påbegynt for å reagere på de teknologiske utfordringene, føre til betydelige forskjeller innen vern og dermed hindringer for den frie bevegelse for tjenester og produkter som innbefatter eller er basert på immaterialrett, noe som kan føre til ny oppsplitting av det indre marked og lovgivningsmessig inkonsekvens. Virkningen av slike lovgivningsmessige ulikheter og denne rettsusikkerheten vil bli mer merkbar med ytterligere utvikling av informasjonssamfunnet, som allerede har gitt en betydelig økning i grensekryssende utnytting av immaterialrett. Denne utviklingen vil og bør videreføres. Betydelige rettslige ulikheter og rettsusikkerhet innen vern kan hindre stordriftsfordeler for nye produkter og tjenester som er vernet av opphavsrett og nærstående rettigheter.
- 7) Fellesskapets rettslige ramme for vern av opphavsrett og nærstående rettigheter må derfor også tilpasses og suppleres i nødvendig grad for at det indre marked skal fungere godt. Med henblikk på dette er det hensiktsmessig å tilpasse de nasjonale bestemmelsene om opphavsrett og nærstående rettigheter som varierer betydelig fra en medlemsstat til en annen, eller som medfører rettsusikkerhet som hindrer at det indre marked fungerer godt og at informasjonssamfunnet i Europa utvikles, og det er viktig å unngå at medlemsstatene reagerer forskjellig på den teknologiske utvikling. Derimot er det ikke nødvendig å fjerne eller hindre ulikheter som ikke berører det indre markedes virkemåte negativt.
- 8) De forskjellige sosiale, samfunnsmessige og kulturelle konsekvenser av informasjonssamfunnet krever at det tas hensyn til særtrekkene ved innholdet i produkter og tjenester.
- 9) Enhver harmonisering av opphavsrett og nærstående rettigheter må være grunnlagt på et høyt nivå av vern, da slike rettigheter er avgjørende for intellektuell frambringelse. Vern av dem bidrar til at kreativiteten vedlikeholdes og utvikles til beste for opphavsmenn, forolkere eller utøvere, produsenter, forbrukere, kulturen, foretakene og allmennheten generelt. Immaterialrett har derfor vært anerkjent som en integrert del av eiendomsretten.
- 10) Dersom opphavsmenn eller forolkere eller utøvere skal kunne fortsette sitt kreative og kunstneriske arbeid, må de få et hensiktsmessig vederlag for bruken av deres verk, slik produsentene også må for å kunne finansiere dette arbeidet. Den investering som er nødvendig for å skape slike produkter som fonogrammer, filmer eller multimedieprodukter, og tjenester som f.eks. tjenester på bestilling, er betydelig. Det er nødvendig med tilstrekkelig immaterialrettslig vern for å sikre at det foreligger et slikt vederlag og for å gi mulighet for tilfredsstillende avkastning av investeringen.

- 11) Et effektivt og rigorøst system for vern av opphavsrett og nærstående rettigheter er en av de viktigste metodene til å sikre at europeisk kulturell skaperevne og produksjon får de nødvendige ressurser og til å ivareta frambringernes og utøvernes uavhengighet og verdighet.
- 12) Det er også meget viktig fra et kulturelt synspunkt å gi tilstrekkelig vern til verk som er vernet av opphavsrett og til arbeider som er vernet av nærstående rettigheter. Traktatens artikkel 151 pålegger Fellesskapet å ta hensyn til kulturelle aspekter i sin handling.
- 13) Det er av avgjørende betydning med en felles innsats for å finne fram til, og konsekvent anvendelse på europeisk plan av, tekniske beskyttelsessystemer for å verne verk og andre arbeider og for å gi nødvendige opplysninger om rettigheter, siden det endelige målet med slike tiltak er å gi virkning til de prinsipper og garantier som er fastsatt ved lov.
- 14) Dette direktiv bør fremme spredning av læring og kultur ved å verne verk og andre arbeider, samtidig som det tillater unntak eller avgrensninger i offentlighetens interesse for utdannings- og undervisningsformål.
- 15) Den diplomatiske konferansen som i desember 1996 ble holdt i regi av Verdensorganisasjonen for immaterialrett (WIPO), førte til at det ble vedtatt to nye traktater, WIPOs traktat om opphavsrett og WIPOs traktat om fortolkninger og framføringer og fonogrammer, som omhandler henholdsvis vern av opphavsmenn og vern av utøvere og fonogramprodusenter. Disse traktatene utgjør en vesentlig ajourføring av det internasjonale vern av opphavsrett og nærstående rettigheter, ikke minst med hensyn til den såkalte «digitale agenda», og forbedrer midlene til kamp mot piratvirksomhet i hele verden. Fellesskapet og et flertall av medlemsstatene har allerede undertegnet traktatene, og prosedyrene for ratifisering er igangsatt i Fellesskapet og medlemsstatene. Dette direktiv tar også sikte på å gjennomføre enkelte av disse nye internasjonale forpliktelsene.
- 16) Spørsmålet om ansvar knyttet til virksomhet i et nettverksmiljø berører ikke bare opphavsrett og nærstående rettigheter, men også andre områder, som ærekrenkelse, villedende reklame eller varemerkeinngrep. Dette spørsmålet er behandlet gjennomgående i europaparlaments- og rådsdirektiv 2000/31/EF av 8. juni 2000 om visse rettslige aspekter ved informasjonssamfunnstjenester, særlig elektronisk handel, i det indre marked («Direktivet om elektronisk handel») ⁽¹⁾, som presiserer og harmoniserer forskjellige juridiske forhold angående informasjonssamfunnstjenester, herunder elektronisk handel. Dette direktiv bør gjennomføres med en tidsramme tilsvarende den som er fastsatt for direktivet om elektronisk handel, da nevnte direktiv fastsetter en harmonisert ramme med prinsipper og bestemmelser som angår bl.a. viktige deler av dette direktiv. Dette direktiv berører ikke bestemmelser om ansvar i nevnte direktiv.
- 17) Det er nødvendig, særlig i lys av de krav som oppstår i det digitale miljø, å sikre at rettighetshaverorganisasjonene oppnår et høyere nivå av rasjonalisering og åpenhet med hensyn til overholdelse av konkurransereglene.

⁽¹⁾ EFT L 178 av 17.7.2000, s. 1.

- 18) Dette direktiv berører ikke de ordninger i medlemsstatene som angår forvaltning av rettighetene, som f.eks. avtalelisenser.
- 19) Rettighetshavernes moralske rettigheter bør utøves i samsvar med medlemsstatens lovgivning og bestemmelsene i Bern-konvensjonen om vern av litterære og kunstneriske verk, WIPOs traktat om opphavsrett og WIPOs traktat om fortolkninger og framføringer og fonogrammer. Slike moralske rettigheter ligger utenfor dette direktivs virkeområde.
- 20) Dette direktiv er basert på prinsipper og regler som allerede er fastsatt i direktivene som gjelder på området, særlig direktiv 91/250/EØF⁽¹⁾, 92/100/EØF⁽²⁾, 93/83/EØF⁽³⁾, 93/98/EØF⁽⁴⁾ og 96/9/EF⁽⁵⁾. Det utvikler disse prinsippene og reglene og setter dem i sammenheng med informasjonssamfunnet. Bestemmelsene i dette direktiv bør anvendes med forbehold for bestemmelsene i nevnte direktiver, med mindre annet er fastsatt i dette direktiv.
- 21) Dette direktiv bør definere virkeområdet for de handlinger som omfattes av reproduksjonsretten med hensyn til de forskjellige rettighetshaverne. Dette bør gjøres i samsvar med gjeldende fellesskapsrett. Disse handlingene bør gis en bred definisjon for å ivareta rettssikkerheten i det indre marked.
- 22) Målet om tilstrekkelig støtte til spredning av kultur må ikke oppnås på bekostning av strengt vern av rettigheter eller ved å tolerere ulovlige former for spredning av forfalskede eller piratkopierte verk.
- 23) Dette direktiv bør videre harmonisere opphavsmannens rett til offentlig framføring. Denne rettigheten bør forstås i bred forstand som å omfatte all formidling til allmennheten som ikke er til stede på formidlingens opprinnelsessted. Denne rettigheten bør omfatte all sending eller videresending av et verk til allmennheten, enten trådløst eller ikke-trådløst, herunder kringkasting. Denne rettigheten bør ikke omfatte andre handlinger.
- 24) Retten til å gjøre vernede arbeider nevnt i artikkel 3 nr. 2 tilgjengelige for allmennheten bør forstås som å omfatte alle handlinger med å gjøre slike arbeider tilgjengelige for allmennheten som ikke er til stede der handlingen med å gjøre dem tilgjengelige har sitt opphav, og som ikke å omfatte noen andre handlinger.
- 25) Den rettsusikkerheten omkring arten og nivået av vern av handlinger med sending på bestilling av verk som er vernet av opphavsrett og arbeider vernet av nærstående

⁽¹⁾ Rådskdirektiv 91/250/EØF av 14. mai 1991 om rettslig vern av datamaskinprogrammer (EFT L 122 av 17.5.1991, s. 42). Direktivet sist endret ved direktiv 93/98/EØF.

⁽²⁾ Rådskdirektiv 92/100/EØF av 19. november 1992 om utleie- og utlånsrett og om visse opphavsrettsbeslektede rettigheter på området immaterialrett (EFT L 346 av 27.11.1992, s. 61). Direktivet sist endret ved direktiv 93/98/EØF.

⁽³⁾ Rådskdirektiv 93/83/EØF av 27. september 1993 om samordning av visse bestemmelser om opphavsrett og nærstående rettigheter som får anvendelse på satellittkringkasting og videresending via kabel (EFT L 248 av 6.10.1993, s. 15).

⁽⁴⁾ Rådskdirektiv 93/98/EØF av 29. oktober 1993 om harmonisering av vernetiden for opphavsrett og visse nærstående rettigheter (EFT L 290 av 24.11.1993, s. 9).

⁽⁵⁾ Europaparlaments- og rådskdirektiv 96/9/EF av 11. mars 1996 om rettslig vern av databaser (EFT L 77 av 27.3.1996, s. 20).

rettigheter i nett, bør fjernes ved å fastsette harmonisert vern på fellesskapsplan. Det bør være klart at alle rettighetshavere som anerkjennes av dette direktiv, bør ha enerett til å gjøre tilgjengelig for allmennheten verk vernet av opphavsrett eller andre vernede arbeider, gjennom interaktive brukerstyrte sendinger. Slike interaktive brukerstyrte sendinger kjennetegnes ved at allmennheten kan få adgang til dem fra et selvvalgt sted og på et selvvalgt tidspunkt.

- 26) Med hensyn til at kringkastingsselskaper gjør radio- eller fjernsynsproduksjoner tilgjengelige i brukerstyrte tjenester med musikk fra kommersielle fonogrammer som en integrert del av tjenestene, bør det oppmuntres til kollektive lisensavtaler for å lette avviklingen av de aktuelle rettighetene.
- 27) Bare det å stille fysiske anlegg til rådighet for å muliggjøre eller foreta en framføring, utgjør ikke i seg selv framføring i henhold til dette direktiv.
- 28) Vern av opphavsrett etter dette direktiv omfatter enerett til å kontrollere spredning av verket som er innarbeidet i en fysisk gjenstand. Det første salget i Fellesskapet av originaleksemplaret eller annet eksemplar av verket foretatt av rettighetshaveren eller med dennes samtykke, konsumerer retten til å kontrollere videresalg av eksemplaret i Fellesskapet. Denne retten bør ikke konsumeres ved salg av originalen eller av eksemplar av denne utenfor Fellesskapet foretatt av rettighetshaveren eller med dennes samtykke. Utleie- og utlånsrettigheter for opphavsmenn er fastsatt ved direktiv 92/100/EØF. Spredningsretten fastsatt i dette direktiv berører ikke bestemmelsene om utleie- og utlånsrettigheter i kapittel I i nevnte direktiv.
- 29) Spørsmålet om konsumpsjon oppstår ikke når det gjelder tjenester, særlig direktekoblede tjenester. Dette gjelder også med hensyn til det fysiske eksemplar av et verk eller annet arbeid laget av en bruker av en slik tjeneste med samtykke fra rettighetshaveren. Det samme gjelder derfor for utleie og utlån av originalen og eksemplar av verk eller andre arbeider som er tjenester av natur. Til forskjell fra CD-ROM eller CD-I, der de immaterielle rettighetene er innarbeidet i et fysisk medium, dvs. en vare, er hver direktekoblede tjeneste faktisk en handling som bør være underlagt tillatelse der opphavsretten eller nærstående rettigheter fastsetter det.
- 30) Rettighetene nevnt i dette direktiv kan overdras, tildeles eller gis som avtalte lisenser, med forbehold for aktuell nasjonal lovgivning om opphavsrett og nærstående rettigheter.
- 31) Det bør opprettholdes en rimelig balanse med hensyn til de forskjellige kategorier rettighetshaveres rettigheter og interesser, samt mellom de forskjellige kategorier rettighetshavere og brukere av vernede arbeider. De eksisterende unntak og avgrensninger i rettighetene fastsatt av medlemsstatene må revurderes i lys av det nye elektroniske miljøet. Eksisterende forskjeller i unntak og avgrensninger i visse handlinger har direkte negative virkninger for det indre markedes virkemåte på området opphavsrett og nærstående rettigheter. Slike forskjeller kan bli tydeligere med utviklingen av utnyttelse av verk over landegrensene og grensekryssende virksomhet. For å sikre at det indre marked virker godt, bør slike unntak og avgrensninger defineres mer harmonisk. Graden av harmonisering av disse unntakene bør baseres på hvilken virkning de har på det indre markedes gode virkemåte.

- 32) Dette direktiv fastsetter en uttømmende liste over unntak og avgrensninger i reproduksjonsrettighetene og retten til offentlig framføring. Visse unntak eller avgrensninger får eventuelt anvendelse bare på reproduksjonsrettigheten. Denne listen tar behørig hensyn til de forskjellige juridiske tradisjonene i medlemsstatene, samtidig som den tar sikte på at det indre marked skal virke godt. Medlemsstatene bør anvende disse unntakene og avgrensningene på en enhetlig måte, noe som vil bli vurdert ved en fremtidig gjennomgåelse av gjennomføringsbestemmelsene.
- 33) Eneretten til reproduksjon bør omfattes av et unntak for å tillate visse handlinger med midlertidig reproduksjon som er flyktige eller tilfeldige, som utgjør en integrert og avgjørende del av en teknologisk prosess og utføres bare med det formål å muliggjøre enten effektiv overføring i et nett mellom tredjemenn fra en mellommann, eller rettmessig bruk av et verk eller annet vernet arbeid. De aktuelle reproduksjonshandlingene må ikke ha noen egen økonomisk verdi. I den grad de oppfyller disse vilkårene, bør dette unntaket omfatte handlinger som muliggjør skumlesing (browsing) samt mellomlagring (caching), herunder handlinger som gjør det mulig for overføringssystemer å fungere effektivt, forutsatt at mellommannen ikke griper inn i den rettmessige bruken av teknologien, som er bredt anerkjent og brukt av industrien, for det formål å skaffe data om bruken av informasjonen. En bruk bør betraktes som rettmessig når den er tillatt av rettighetshaveren eller ikke avgrenset ved lov.
- 34) Medlemsstatene bør ha mulighet til å fastsette visse unntak eller avgrensninger for visse tilfeller, som f.eks. bruk i utdanning og forskning, til fordel for offentlige institusjoner som biblioteker og arkiver, til nyhetsformidling, til sitater, til bruk for funksjonshemmede, til bruk for offentlig sikkerhet og til bruk i forvaltningssaker og rettergang.
- 35) I visse tilfeller av unntak eller avgrensninger bør rettighetshaverne få rimelig og tilstrekkelig kompensasjon for den bruk som gjøres av deres vernede verk eller andre arbeider. Ved bestemmelse av formen, metodene og det eventuelle nivået for slikt rimelig vederlag bør det tas hensyn til de spesielle omstendighetene ved hvert tilfelle. Ved vurdering av disse omstendighetene vil et nyttig kriterium være den mulige skade som rettighetshaverne kan lide som følge av den aktuelle handlingen. I tilfeller der rettighetshaverne allerede har mottatt betaling i en annen form, for eksempel som en del av lisensavgift, bør det ikke påløpe noen særskilt eller separat betaling. Nivået for rimelig vederlag bør fullt ut ta hensyn til graden av bruk av tekniske vernetiltak nevnt i dette direktiv. I visse situasjoner der skaden for rettighetshaveren vil være minimal, bør det ikke forekomme noen betalingsplikt.
- 36) Medlemsstatene kan fastsette rimelig vederlag til rettighetshavere også når de anvender de frivillige bestemmelsene om unntak eller avgrensninger som ikke krever dette vederlaget.
- 37) Eventuelt eksisterende nasjonale ordninger for reprografi skaper ikke store hindringer i det indre marked. Medlemsstatene bør ha tillatelse til å fastsette unntak eller avgrensning med hensyn til reprografi.
- 38) Medlemsstatene bør ha tillatelse til å fastsette unntak eller avgrensning i reproduksjonsrettigheten for visse typer reproduksjon av lydmaterialer, bildematerialer og audiovisuelt materiale til privat bruk, med en rimelig godtgjøring. Dette kan omfatte

innføring eller videreføring av vederlagsordninger for å godtgjøre den skade rettighetshaverne lider. Selv om forskjellene i disse vederlagsordningene påvirker det indre markedes virkemåte, burde disse forskjellene, når det gjelder analog privat reproduksjon, ikke ha betydelig påvirkning på utviklingen av informasjonssamfunnet. Digital eksemplarframstilling til privat bruk blir sannsynligvis mer utbredt og vil ha større økonomiske virkninger. Det bør derfor tas behørig hensyn til forskjellene mellom digital og analog eksemplarframstilling til privat bruk, og det bør i enkelte tilfeller skilles mellom dem.

- 39) Når medlemsstatene anvender unntaket eller avgrensningen på eksemplarframstilling til privat bruk, bør de ta behørig hensyn til den teknologiske og økonomiske utvikling, særlig med hensyn til digital eksemplarframstilling til privat bruk og vederlagsordninger, når det foreligger effektive tekniske beskyttelsessystem. Slike unntak eller avgrensninger bør ikke være til hinder for bruk av tekniske beskyttelsessystemer eller anvendelse av dem for å hindre omgåelse.
- 40) Medlemsstatene kan fastsette et unntak eller en avgrensning til fordel for visse ideelle virksomheter som offentlig tilgjengelige biblioteker og tilsvarende institusjoner, samt arkiver. Dette bør likevel avgrenses til visse spesielle tilfeller som omfattes av reproduksjonsretten. Et slikt unntak eller avgrensning bør ikke omfatte bruk i forbindelse med direktekoplet levering av vernede verk eller andre arbeider. Dette direktiv bør ikke berøre medlemsstatenes mulighet til å fravike eneretten til offentlig utlån i samsvar med artikkel 5 i direktiv 92/100/EØF. Det er derfor gunstig å fremme særskilte kontrakter eller lisenser som uten å skape ubalanse, tilgodeser slike virksomheter og gjennomføringen av deres formidlingsoppgave.
- 41) Ved anvendelse av unntaket eller avgrensningen med henblikk på efemere optak foretatt av kringkastingsselskaper, er det underforstått at kringkastingsselskapets egne anlegg omfatter anleggene til en person som opptrer på vegne av selskapet og under dettes ansvar.
- 42) Ved anvendelse av unntaket eller avgrensningen for ikke-kommersielle utdannings- og forskningsformål, herunder fjernundervisning, bør den aktuelle virksomhetens ikke-kommersielle art bestemmes av aktiviteten som sådan. Vedkommende institusjons organisasjonsstruktur og finansieringsmåte er ikke de avgjørende faktorene i denne sammenheng.
- 43) Det er under enhver omstendighet viktig for medlemsstatene å treffe alle nødvendige tiltak for å lette adgang til verk for mennesker som lider av en funksjonshemming som utgjør et hinder for bruk av selve verkene, og å legge spesiell vekt på tilgjengelige formater.
- 44) Når unntakene og avgrensningene fastsatt i dette direktiv anvendes, bør dette skje i samsvar med internasjonale forpliktelser. Slike unntak og avgrensninger må ikke anvendes på en måte som skader rettighetshaverens rettmessige interesser eller som kommer i konflikt med den normale bruken av hans verk eller annet arbeid. Når medlemsstatene fastsetter slike unntak og avgrensninger, bør det særlig tas behørig hensyn til den økte økonomiske virkningen som slike unntak eller avgrensninger kan ha innenfor rammen av det nye elektroniske miljø. Omfanget av visse unntak eller avgrensninger kan derfor måtte innskrenkes når det gjelder visse nye bruksmåter for verk som er vernet av opphavsrett eller nærstående rettigheter.

- 45) Unntakene og avgrensningene nevnt i artikkel 5 nr. 2, 3 og 4 bør likevel ikke være til hinder for å definere kontraktsforhold beregnet på sikre rimelig vederlag for rettighetshaverne i den utstrekning som nasjonal lovgivning tillater.
- 46) Megling vil kunne hjelpe brukere og rettighetshavere til å løse tvister. Kommisjonen bør, i samarbeid med medlemsstatene innen kontaktutvalget, gjennomføre en studie for å vurdere nye juridiske måter å løse tvister på angående opphavsrett og nærstående rettigheter.
- 47) Den teknologiske utvikling vil gjøre det mulig for rettighetshaverne å bruke tekniske beskyttelsessystemer beregnet på å hindre eller begrense handlinger som ikke er tillatt av innehaverne av opphavsrett, nærstående rettigheter eller sui generis-rettigheter i databaser. Det foreligger imidlertid en fare for at det kan drives ulovlig virksomhet for å muliggjøre eller lette omgåelse av den tekniske beskyttelsen som disse tiltakene gir. For å unngå oppsplittede juridiske tilnæringsmåter som vil kunne hemme det indre markedes virkemåte, er det nødvendig å fastsette harmonisert rettslig vern mot omgåelse av effektive tekniske beskyttelsessystemer og mot bruk av innretninger og produkter eller tjenester for dette formålet.
- 48) Slik rettslig vern bør fastsettes for tekniske beskyttelsessystemer som effektivt avgrensner handlinger som ikke er tillatt av innehaverne av opphavsrett, nærstående rettigheter eller sui generis-retten i databaser, men likevel uten å hindre den normale funksjonen til elektronisk utstyr og dets teknologiske utvikling. Slikt rettslig vern innebærer ingen forpliktelse til å konstruere innretninger, produkter, komponenter eller tjenester som er i samsvar med disse tekniske beskyttelsessystemer så lenge innretningene, produktene, komponentene eller tjenestene ikke ellers omfattes av forbudet fastsatt i artikkel 6. Slikt rettslig vern bør overholde forholdsmessighetsprinsippet og bør ikke forby innretninger eller virksomheter som har et kommersielt betydelig annet formål eller bruk enn å omgå den tekniske beskyttelsen. Særlig bør dette vernet ikke hindre forskning i kryptografi.
- 49) Det rettslige vernet av tekniske beskyttelsessystemer berører ikke anvendelsen av nasjonale bestemmelser som kan forby privat eie av innretninger, produkter eller komponenter beregnet på å omgå de tekniske beskyttelsessystemene.
- 50) Et slikt harmonisert rettslig vern berører ikke de særskilte bestemmelsene om vern fastsatt i direktiv 91/250/EØF. Det bør særlig ikke få anvendelse på vernet av tekniske beskyttelsessystemer som brukes i forbindelse med datamaskinprogrammer, som utelukkende er omhandlet i nevnte direktiv. Det bør verken hemme eller hindre utvikling eller bruk av noe middel til å omgå et tekniske beskyttelsessystem som er nødvendig for å gjøre det mulig å foreta handlinger i samsvar med artikkel 5 nr. 3 eller artikkel 6 i direktiv 91/250/EØF. Artikkel 5 og 6 i nevnte direktiv fastsetter utelukkende unntak fra enerettene som gjelder for datamaskinprogrammer.
- 51) Det rettslige vernet av tekniske beskyttelsessystemer får anvendelse med forbehold for bestemmelser om offentlig orden som definert i artikkel 5 og offentlig sikkerhet. Medlemsstatene bør fremme frivillige tiltak som treffes av rettighetshavere, herunder inngåelse og gjennomføring av avtaler mellom rettighetshavere og andre berørte parter, for å gjøre det mulig å nå målene med visse unntak eller avgrensninger fastsatt i nasjonal lovgivning i samsvar med dette direktiv. Dersom det ikke foreligger slike frivillige tiltak eller avtaler innen en rimelig frist, bør medlemsstatene treffe

hensiktsmessige tiltak for å sikre at rettighetshaverne gir dem som nyter godt av slike unntak eller avgrensninger, hensiktsmessige midler til å dra nytte av dem, enten ved å modifisere en gjennomført teknisk beskyttelse eller på annen måte. For å hindre misbruk av slike tiltak som treffes av rettighetshaverne, også innenfor rammen av avtaler, eller som er truffet av en medlemsstat, bør alle tekniske beskyttelsessystemer som anvendes ved gjennomføring av slike tiltak, likevel ha rettslig vern.

- 52) Ved gjennomføring av et unntak eller en avgrensning for eksemplarfremstilling til privat bruk i samsvar med artikkel 5 nr. 2 bokstav b), bør medlemsstatene likeledes fremme bruk av frivillige tiltak for å gjøre det mulig å nå målene med et slikt unntak eller en slik avgrensning. Dersom det innen en rimelig frist ikke er truffet slike frivillige tiltak for å muliggjøre reproduksjon til privat bruk, kan medlemsstatene treffe tiltak for å gjøre det mulig for dem som nyter godt av det aktuelle unntaket eller avgrensningen, å dra nytte av det. Frivillige tiltak truffet av rettighetshaverne, herunder avtaler mellom rettighetshaverne og andre berørte parter, samt tiltak truffet av medlemsstatene, er ikke til hinder for at rettighetshaverne kan benytte tekniske beskyttelsessystemer som er forenlige med unntakene eller avgrensningene angående eksemplarfremstilling til privat bruk fastsatt i nasjonal lovgivning i samsvar med artikkel 5 nr. 2 bokstav b), under hensyn til rimelig vederlag som kreves etter denne bestemmelsen og eventuelt skille mellom forskjellige bruksvilkår i samsvar med artikkel 5 nr. 5, f.eks. kontroll med eksemplarfremstillingens størrelse. For å hindre misbruk av slike tiltak, bør ethvert teknisk beskyttelsessystem som anvendes til gjennomføring av dem, være underlagt rettslig vern.
- 53) Vernet av tekniske beskyttelsessystemer bør sikre et trygt miljø for ytelse av interaktive bestillingstjenester, på en slik måte at allmennheten selv kan velge tid og sted for tilgang til aktuelle verk og arbeider. I tilfeller der slike tjenester reguleres av kontraktsbestemmelser, bør første og andre ledd i artikkel 6 nr. 4 ikke få anvendelse. Ikke-interaktive former for direktekoplet bruk bør fremdeles være underlagt disse bestemmelsene.
- 54) Det er gjort store framskritt i internasjonal standardisering av tekniske systemer for identifisering av verk og vernede arbeider i digitalt format. I et miljø der nettverk inntar en større og større plass, kan forskjeller mellom tekniske beskyttelsessystemer føre til uforenlighet mellom systemer innen Fellesskapet. Forenlighet og samtrafikkevne mellom de forskjellige systemene bør fremmes. Det vil være meget ønskelig å fremme utvikling av globale systemer.
- 55) Den teknologiske utvikling vil lette spredningen av verk og annet vernet arbeid, særlig i nettverk, og det vil derfor bli nødvendig for rettighetshaverne bedre å identifisere verket eller det vernede arbeider, opphavsmannen eller annen rettighetshaver, og å gi opplysninger om vilkårene for bruk av verket eller arbeidet, for å lette forvaltningen av rettighetene knyttet til dem. Rettighetshaverne bør oppmuntres til å bruke merking som, i tillegg til opplysningene nevnt ovenfor, blant annet angir deres tillatelse når verkene eller andre vernede arbeider distribueres i nett.
- 56) Det foreligger likevel en fare for at det kan utvikle seg ulovlig virksomhet for å fjerne eller endre den elektroniske rettighetsinformasjon fra verket eller arbeidet, eller for på annen måte å spre, importere for spredning, kringkaste, offentlig framføre eller gjøre tilgjengelig for allmennheten verk eller annet vernet arbeid som slike opplysninger er fjernet fra uten tillatelse. For å unngå oppsplittede juridiske tilnæringsmåter som vil

kunne hemme det indre markedes virkemåte, er det nødvendig å fastsette harmonisert rettslig vern mot all virksomhet av denne art.

- 57) Systemene for elektronisk rettighetsinformasjon nevnt ovenfor kan, avhengig av utformingen, samtidig behandle persondata om enkeltmenneskers forbruksvaner angående vernet materiale og gjøre det mulig å spore atferd i nettet. Disse tekniske midlene bør i sine tekniske funksjoner innbefatte prinsippene for persondata i samsvar med europaparlaments- og rådsdirektiv 95/46/EF av 24. oktober 1995 om beskyttelse av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri utveksling av slike opplysninger⁽¹⁾.
- 58) Medlemsstatene bør fastsette effektive sanksjoner og klageadgang ved overtredelser av rettigheter og forpliktelser fastsatt i dette direktiv. De bør treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at slike sanksjoner og klageadgang anvendes. Sanksjonene som fastsettes, bør være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende, og bør innbefatte muligheten til å søke erstatning og/eller nedlegge forbud og eventuelt beslagleggelse av materiale som er brukt til å begå overtredelsen.
- 59) Mellommenns tjenester kan, særlig i det digitale miljø, i økende grad bli brukt av tredjemann til å begå overtredelser. I mange tilfeller er det mellommennene som best kan bringe slike overtredelser til opphør. Uten at andre eksisterende sanksjoner og klageadgang berøres, bør rettighetshaverne derfor ha mulighet til å søke om å få nedlagt forbud overfor en mellommann som formidler en tredjemanns overtredelse av et vernet verk eller annet vernet arbeid i et nettverk. Denne muligheten bør finnes også dersom mellommannens handlinger omfattes av et unntak i henhold til artikkel 5. Vilåårene og nærmere regler for slike kjennelser bør fastsettes i medlemsstatenes nasjonale lovgivning.
- 60) Det vern som er fastsatt i dette direktiv, bør ikke berøre nasjonale lovbestemmelser eller fellesskapsbestemmelser på andre områder, som industriell eiendomsrett, datasikring, adgangskontroll, adgang til offentlige dokumenter og regelen om kronologi for utnyttning i medier, som kan påvirke vernet av opphavsrett og nærstående rettigheter.
- 61) For å overholde WIPOs traktat om framføring og fonogrammer, er det nødvendig å oppheve direktiv 92/100/EØF og 93/98/EØF —

VEDTATT DETTE DIREKTIV:

KAPITTEL I

FORMÅL OG VIRKEOMRÅDE

Artikkel 1

Virkeområde

⁽¹⁾ EFT L 281 av 23.11.1995, s. 31.

1. Dette direktiv angår det rettslige vern av opphavsrett og nærstående rettigheter innenfor rammen av det indre marked, med særlig vekt på informasjonssamfunnet.
2. Unntatt i tilfellene nevnt i artikkel 11, skal dette direktiv ikke på noen måte berøre eksisterende fellesskapsbestemmelser om:
 - a) rettslig vern av datamaskinprogrammer,
 - b) utleierett, utlånsrett og visse rettigheter angående opphavsrett på området immaterialrett,
 - c) opphavsrett og nærstående rettigheter angående kringkasting av programmer via satellitt og videresending via kabel,
 - d) vernetiden for opphavsrett og visse nærstående rettigheter,
 - e) rettslig vern av databaser.

KAPITTEL II

RETTIGHETER OG UNNTAK

Artikkel 2

Reproduksjonsrett

Medlemsstatene skal fastsette enerett til å tillate eller forby direkte eller indirekte, midlertidig eller varig reproduksjon, ved ethvert middel og i enhver form, helt eller delvis:

- a) for opphavsmenn, av deres verk,
- b) for fortolkende eller utøvende kunstnere, av opptak av deres utøvelse,
- c) for fonogramprodusenter, av deres fonogrammer,
- d) for produsenter av de første opptak av filmer, med hensyn til originalopptaket og eksemplarer av deres filmer,
- e) for kringkastingsselskaper, av opptak av deres programmer, uansett om de sendes trådløst eller ikke-trådløst, herunder via kabel eller satellitt.

Artikkel 3

Rett til offentlig framføring av verk og rett til å gjøre andre vernede arbeider tilgjengelige for allmennheten

1. Medlemsstatene skal fastsette enerett for opphavsmenn til å tillate eller forby offentlig framføring av deres verk, trådløst eller ikke-trådløst, herunder tilgjengeliggjøring av deres verk for allmennheten på en slik måte at allmennheten kan få adgang til dem fra et selvvalgt sted og på et selvvalgt tidspunkt.

2. Medlemsstatene skal fastsette enerett til å tillate eller forby tilgjengeliggjøring for allmennheten, trådløst eller ikke-trådløst, på en slik måte at allmennheten kan få adgang til verkene fra et selvvalgt sted og på et selvvalgt tidspunkt:
- for fortolkende eller utøvende kunstnere, av opptak av deres utøvelse,
 - for fonogramprodusenter, av deres fonogrammer,
 - for produsenter av de første opptak av filmer, med hensyn til originalopptaket og eksemplarer av deres filmer,
 - for kringkastingsselskaper, av opptak av deres programmer, enten de sendes trådløst eller ikke-trådløst, herunder via kabel eller satellitt.
3. Rettighetene nevnt i nr. 1 og 2 skal ikke konsumeres ved noen offentlig framføring eller tilgjengeliggjøring for allmennheten som fastsatt i denne artikkel.

Artikkel 4

Spredningsrett

- Medlemsstatene skal fastsette enerett for opphavsmenn til å tillate eller forby enhver form for spredning til allmennheten, ved salg eller på annen måte, av originalen av deres verk eller eksemplarer av dette.
- Spredningsretten skal ikke konsumeres innen Fellesskapet når det gjelder originaleksemplaret eller annet eksemplare av verket, unntatt når det første salget eller annen overdragelse av eiendomsretten til eksemplaret i Fellesskapet foretas av rettighetshaveren eller med dennes samtykke.

Artikkel 5

Unntak og avgrensninger

- Midlertidige reproduksjonshandlinger nevnt i artikkel 2 som er flyktige eller tilfeldige og utgjør en integrert og vesentlig del av en teknologisk prosess og som har som eneste formål å muliggjøre:
 - overføring i nettverk mellom tredjemenn foretatt av en mellommann, eller
 - rettmessig brukav et verk eller annet vernet arbeid, og som ikke har noen selvstendig økonomisk betydning, skal være unntatt fra reproduksjonsretten fastsatt i artikkel 2.
- Medlemsstatene kan fastsette unntak fra eller avgrensninger av reproduksjonsretten fastsatt i artikkel 2 i følgende tilfeller:
 - når det dreier seg om reproduksjoner på papir eller lignende medium, foretatt ved bruk av enhver fotografisk teknikk eller enhver annen prosess som har lignende virkninger, med unntak av noter, forutsatt at rettighetshaverne mottar rimelig vederlag,

- b) når det dreier seg om reproduksjoner på ethvert medium foretatt av en fysisk person til privat bruk og for formål som verken direkte eller indirekte er kommersielle, forutsatt at rettighetshaverne mottar rimelig kompensasjon som tar hensyn til anvendelse eller ikke-anvendelse av tekniske beskyttelsessystemer nevnt i artikkel 6 på de aktuelle verk eller arbeider,
 - c) når det dreier seg om spesifikke reproduksjonshandlinger foretatt av offentlig tilgjengelige biblioteker, utdanningsinstitusjoner eller museer, eller av arkiver, og som ikke er til noen direkte eller indirekte økonomisk eller kommersiell fordel,
 - d) når det dreier seg om efemere opptak foretatt av kringkastingsselskaper med deres egne anlegg og til deres egne sendinger; bevaring av disse opptakene i offisielle arkiver kan tillates når de er av uvanlig dokumentarisk art,
 - e) når det dreier seg om reproduksjoner av kringkastingsprogrammer foretatt av sosiale institusjoner som har ikke-kommersielle formål, f.eks. sykehus eller fengsler, forutsatt at rettighetshaverne mottar rimelig vederlag.
3. Medlemsstatene kan fastsette unntak fra eller avgrensninger av rettighetene nevnt i artikkel 2 og 3 i følgende tilfeller:
- a) når det dreier seg om bruk utelukkende til illustrasjonsformål i undervisning eller vitenskapelig forskning, med forbehold om at kilden, herunder opphavsmannens navn, oppgis, med mindre dette viser seg å være umulig, og i den utstrekning som er berettiget ut fra det ikke-kommersielle formålet som skal oppnås,
 - b) når det dreier seg om bruk til fordel for mennesker med en funksjonshemming, og bruken er direkte forbundet med funksjonshemmingen og av ikke-kommersiell art, i den utstrekning som denne funksjonshemmingen krever,
 - c) når det dreier seg om reproduksjon foretatt av pressen, formidling til allmennheten eller tilgjengeliggjøring av publiserte artikler om aktuelle økonomiske, politiske eller religiøse emner eller av kringkastingsverk eller andre vernede arbeider av samme art, i tilfeller der slik bruk ikke er uttrykkelig reservert, og forutsatt at kilden, herunder opphavsmannens navn, oppgis, eller bruk av verk eller andre vernede arbeider i forbindelse med rapportering av aktualitetshendelser, i den utstrekning som er berettiget ut fra opplysningsformålet som skal oppnås og forutsatt at kilden, herunder opphavsmannens navn, oppgis, med mindre dette viser seg å være umulig,
 - d) når det dreier seg om sitater for formål som f.eks. kritikk eller anmeldelse, forutsatt at de angår et verk eller annet vernet arbeid som allerede rettmessig er gjort tilgjengelig for allmennheten, at kilden, herunder opphavsmannens navn, oppgis, med mindre dette viser seg å være umulig, og at bruken av dem er i samsvar med god praksis og i den utstrekning som er berettiget ut fra det formål som skal oppnås,
 - e) når det dreier seg om bruk med henblikk på offentlige sikkerhet eller for å sikre god gjennomføring av forvaltningsprosedyrer, parlamentariske prosedyrer eller rettergang, eller for å sikre god rapportering av slike prosedyrer,
 - f) når det dreier seg om bruk av politiske taler samt utdrag av offentlige foredrag eller lignende verk eller vernede arbeider, i den utstrekning som er berettiget ut fra

opplysningsformålet som skal oppnås og forutsatt at kilden, herunder opphavsmannens navn, oppgis, med mindre dette viser seg å være umulig,

- g) når det dreier seg om bruk under religiøse seremonier eller offisielle seremonier arrangert av en offentlig myndighet,
- h) når det dreier seg om bruk av verk som f.eks. arkitektoniske verk eller skulpturer, laget for å være varig plassert på offentlige steder,
- i) når det dreier seg om et verk eller annet vernet arbeid som tilfeldig tas med i annet materiale,
- j) når det dreier seg om bruk som er beregnet på å annonsere offentlige utstillinger eller salg av kunstneriske verk, i den utstrekning som er nødvendig for å fremme arrangementet, og unntatt all annen kommersiell bruk,
- k) når det dreier seg om bruk til karikatur, parodi eller pastisj,
- l) når det dreier seg om bruk i forbindelse med demonstrasjon eller reparasjon av utstyr,
- m) når det dreier seg om bruk av et kunstnerisk verk i form av en bygning eller en tegning eller plan av en bygning for gjenoppbygging av denne bygningen,
- n) når det dreier seg om bruk, gjennom overføring eller tilgjengeliggjøring for private forsknings- eller studieformål ved hjelp av egne terminaler, til enkeltpersoner i allmennheten, i lokalene til institusjoner nevnt i nr. 2 bokstav c), av verk og andre venede arbeider som inngår i deres samlinger og ikke er underlagt kjøps- eller lisensvilkår,
- o) når det dreier seg om bruk i visse andre tilfeller av mindre betydning der det allerede finnes unntak eller avgrensninger i nasjonal lovgivning, forutsatt at det bare er analog bruk og ikke berører den frie bevegelse for varer og tjenester i Fellesskapet, med forbehold for de øvrige unntak og avgrensninger fastsatt i denne artikkel.

4. Når medlemsstatene har mulighet til å fastsette et unntak eller en avgrensning i reproduksjonsretten i henhold til nr. 2 og 3, kan de likeledes fastsette et unntak eller en avgrensning i spredningsretten nevnt i artikkel 4, i den utstrekning dette er berettiget ut fra formålet med den tillatte reproduksjonshandlingen.

5. Unntakene og avgrensningene fastsatt i nr. 1, 2, 3 og 4 får anvendelse bare i visse spesielle tilfeller som ikke skader den normale utnyttelse av et verk eller annet vernet arbeid og ikke fører til urimelig skade for rettighetshaverens legitime interesser.

KAPITTEL III

VERN AV TEKNISKE BESKYTTELSESSYSTEMER OG ELEKTRONISK RETTIGHETSINFORMASJON

Artikkel 6

Forpliktelser angående tekniske beskyttelsessystemer

1. Medlemsstatene skal fastsette hensiktsmessig rettslig vern mot omgåelse av ethvert teknisk beskyttelsessystem, som en person begår når vedkommende vet eller har rimelig grunn til å vite at dette er formålet.
2. Medlemsstatene skal hensiktsmessig rettslig vern mot fremstilling, import, spredning, salg, utleie, reklame for salg eller utleie, eller besittelse for kommersielle formål, av innretninger, produkter eller komponenter eller tjenesteyting som:
 - a) er gjenstand for salgsfremmende tiltak, reklame eller markedsføring med henblikk på omgåelse av, eller
 - b) bare i begrenset omfang har annet kommersielt formål eller annen bruk enn omgåelse av, eller
 - c) hovedsakelig er utviklet, produsert, tilpasset eller utført for det formål å muliggjøre eller lette omgåelse av,

ethvert effektivt teknisk beskyttelsessystem.

3. Med "teknisk beskyttelsessystem" forstås i dette direktiv enhver teknologi, innretning eller komponent som ved normal bruk er beregnet til å hindre eller begrense handlinger, med hensyn til verk eller andre arbeider, som innehaveren av lovfestet opphavsrett eller opphavsrettsbeslektet rettighet eller sui generis-rettighet etter kapittel III i direktiv 96/9/EF ikke har gitt tillatelse til. Tekniske beskyttelsessystemer skal betraktes som "effektive" når bruken av et vernet verk eller annet vernet arbeid kontrolleres av rettighetshaverne ved anvendelse av en adgangskontroll- eller beskyttelsesmekanisme, f.eks. kryptering, koding eller annen omforming av verket eller arbeidet, eller en kopikontrollmekanisme som oppfyller beskyttelsesformålet.

4. Uten hensyn til det rettslige vern etter nr. 1, skal medlemsstatene, når rettighetshaverne ikke har truffet frivillige tiltak, herunder avtaler mellom rettighetshaverne og andre berørte parter, treffe hensiktsmessige tiltak for å sikre at rettighetshaverne gir de som nyter godt av unntak eller avgrensninger fastsatt i nasjonal lovgivning i samsvar med artikkel 5 nr. 2 bokstav a), c), d) og e) og artikkel 5 nr. 3 bokstav a), b) og e), midler til å nyte godt av unntakene eller avgrensningene, i det omfang som er nødvendig for å kunne nyte godt av unntakene eller avgrensningene, såfremt de som nyter godt av unntakene eller avgrensningene har rettmessig adgang til det aktuelle vernede verk eller arbeid.

En medlemsstat kan også treffe slike tiltak med hensyn til en person som nyter godt av et unntak eller en avgrensning fastsatt i samsvar med artikkel 5 nr. 2 bokstav b), med mindre eksemplarframstilling til privat bruk allerede er muliggjort av rettighetshaverne i den utstrekning som er nødvendig for å nyte godt av det aktuelle unntaket eller avgrensningen og i samsvar med bestemmelsene i artikkel 5 nr. 2 bokstav b) og i artikkel 5 nr. 5, uten å være til hinder for at rettighetshaverne treffer hensiktsmessige tiltak angående eksemplarframstillingens størrelse i samsvar med disse bestemmelsene.

De tekniske beskyttelsessystemer som anvendes frivillig av rettighetshaverne, herunder beskyttelsessystemer som anvendes for gjennomføring av frivillige avtaler, og tekniske beskyttelsessystemer som anvendes for gjennomføring av tiltak truffet av medlemsstatene, skal være omfattet av det rettslige vern etter nr. 1.

Bestemmelsene i første og andre ledd får ikke anvendelse på verk eller andre arbeider som stilles til rådighet for allmennheten i samsvar med avtalte kontraktsvilkår på en slik måte at allmennheten kan velge tid og sted for tilgangen til verket eller arbeidet.

Når denne artikkel anvendes i tilknytning til direktiv 92/100/EØF og 96/9/EF, får dette nummer anvendelse så langt det passer.

Artikkel 7

Forpliktelser angående elektronisk rettighetsinformasjon

1. Medlemsstatene skal fastsette hensiktsmessig rettslig vern mot enhver person som bevisst og uten tillatelse utfører en av følgende handlinger:

- a) fjerning eller endring av enhver elektronisk rettighetsinformasjon,
- b) spredning, import for spredning, kringkasting, offentlig fremføring eller tilgjengeliggjøring for allmennheten av verk eller andre arbeider vernet i henhold til dette direktiv eller i henhold til kapittel III i direktiv 96/9/EF, og hvor elektronisk rettighetsinformasjon er fjernet eller endret uten tillatelse,

når personen vet eller har rimelig grunn til å vite at ved å gjøre dette, vil vedkommende foranledige, muliggjøre, lette eller skjule en krenkelse av lovfestet opphavsrett eller opphavsrettsbeslektet rettighet, eller av sui generis-rettighet etter kapittel III i direktiv 96/9/EF.

2. Med "elektronisk rettighetsinformasjon" skal i dette direktiv forstås enhver opplysning gitt av rettighetshaverne som identifiserer verket eller annet arbeid nevnt i dette direktiv eller som omfattes av sui generis-rettighet fastsatt i kapittel III i direktiv 96/9/EF, opphavsmannen eller enhver annen rettighetshaver eller opplysninger om vilkår for bruk av verket eller annet arbeid, samt alle numre eller koder som representerer slike opplysninger.

Første ledd får anvendelse når et av disse opplysningselementene forekommer i tilknytning til eksemplar av eller ved overføring til allmennheten av et verk eller annet arbeid nevnt i dette direktiv eller som omfattes av sui generis-rettighet etter kapittel III i direktiv 96/9/EF.

KAPITTEL IV

FELLES BESTEMMELSER

Artikkel 8

Sanksjoner og klageadgang

1. Medlemsstatene skal fastsette hensiktsmessige sanksjoner og klageadgang med hensyn til overtredelser av rettighetene og forpliktelsene fastsatt i dette direktiv og skal treffe alle nødvendige tiltak for å sikre at disse sanksjonene og klageadgangen anvendes. Disse sanksjonene skal være virkningsfulle, stå i forhold til overtredelsen og virke avskrekkende.

2. Hver medlemsstat skal treffe de tiltak som er nødvendige for å sikre at de rettighetshavere hvis interesser berøres av en overtredelse begått på statens territorium, kan gå til erstatningssøksmål og/eller kreve nedleggelse av forbud og eventuelt beslagleggelse av materialet som omfattes av overtredelsen, samt av innretninger, produkter eller komponenter nevnt i artikkel 6 nr. 2.
3. Medlemsstatene skal påse at rettighetshaverne kan kreve at det blir nedlagt forbud med hensyn til mellommenn hvis tjenester brukes av en tredjemann til å overtre en opphavsrett eller beslektet rettighet.

Artikkel 9

Fortsatt anvendelse av andre lovbestemmelser

Dette direktiv berører ikke bestemmelser som særlig gjelder patentrettigheter, varemerker, mønsterrettigheter, bruksmønstre, halvlederprodukters topografi, typografiske tegn, adgangskontroll, adgang til kringkastingstjenesters kabel, vern av nasjonalskatter, juridiske krav angående pliktavlevering, lover om konkurransebegrensende avtaler og illojal konkurranse, forretningshemmeligheter, sikkerhet, fortrolighet, datasikring og vern av privatlivets fred, innsyn i offentlige dokumenter og avtalerett.

Artikkel 10

Anvendelse over tid

1. Bestemmelsene i dette direktiv får anvendelse på alle verk og andre arbeider nevnt i dette direktiv som per 22. desember 2002 er vernet av medlemsstatenes lovgivning om opphavsrett og nærstående rettigheter, eller som oppfyller vernekriteriene i henhold til dette direktiv eller bestemmelsene nevnt i artikkel 1 nr. 2.
2. Dette direktiv får anvendelse uten å berøre handlinger som er foretatt og rettigheter som er ervervet før 22. desember 2002.

Artikkel 11

Tekniske tilpasninger

1. I direktiv 92/100/EØF gjøres følgende endringer:
 - a) artikkel 7 oppheves,
 - b) artikkel 10 nr. 3 skal lyde:

«3. Avgrensningene skal anvendes bare i visse spesielle tilfeller som ikke strider mot normal utnyttelse av det vernede arbeidet og som ikke urimelig skader rettighetshaverens rettmessige rettigheter.»
2. Artikkel 3 nr. 2 i direktiv 93/98/EF skal lyde:

«2. Rettighetene til fonogramprodusenter skal opphøre 50 år etter at opptaket fant sted. Dersom fonogrammet lovlig publiseres i løpet av dette tidsrommet, skal imidlertid rettighetene opphøre 50 år etter datoen for første lovlige publisering. Dersom det ikke er skjedd noen lovlig publisering innen tidsrommet nevnt i første punktum, og dersom fonogrammet er lovlig tilgjengeliggjort for allmennheten i dette tidsrommet, skal rettighetene opphøre 50 år fra datoen da lovlig tilgjengeliggjøring for allmennheten skjedde første gang.

Dersom rettighetene til fonogramprodusenter ved utløp av vernetiden gitt i henhold til dette nummer i sin versjon før den endres av europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/29/EF av 22. mai 2001 om harmonisering av visse sider ved opphavsrett og nærstående rettigheter i informasjonsområdet (*), ikke lenger er vernet per 22. desember 2002, skal dette nummer ikke ha som virkning å verne disse rettighetene på nytt.

(*) EFT L 167 av 22.6.2001, s. 10.»

Artikkel 12

Sluttbestemmelser

1. Senest 22. desember 2004 og hvert tredje år deretter skal Kommisjonen framlegge for Europaparlamentet, Rådet og Den økonomiske og sosiale komité en rapport om anvendelsen av dette direktiv, der den blant annet, på grunnlag av særskilte opplysninger som medlemsstatene gir, spesielt skal undersøke anvendelsen av artikkel 5, 6 og 8 i lys av utviklingen av det digitale marked. Når det gjelder artikkel 6, skal den spesielt undersøke om artikkelen gir et tilstrekkelig vernnivå og om handlinger som er tillatt ved lov, påvirkes negativt av bruken av effektive tekniske beskyttelsessystemer. Om nødvendig, særlig for å sikre det indre markeds virkemåte i henhold til traktatens artikkel 14, skal den framlegge forslag til endringer av dette direktiv.
2. Vern av opphavsrettsbeslektede rettigheter fastsatt i dette direktiv skal ikke på noen måte berøre vernet av opphavsretten.
3. Det opprettes med dette et kontaktutvalg. Det skal være sammensatt av representanter for vedkommende myndigheter i medlemsstatene. Det skal ledes av en representant for Kommisjonen og skal komme sammen enten etter initiativ fra lederen eller etter anmodning fra en medlemsstats delegasjon.
4. Utvalgets oppgaver skal være:
 - a) å undersøke virkningen av dette direktiv på det indre markeds virkemåte, og å peke på eventuelle vanskeligheter,
 - b) å arrangere samråd om alle spørsmål som oppstår ved anvendelsen av dette direktiv,
 - c) å lette utvekslingen av informasjon om aktuell utvikling i lovgivning og rettspraksis, samt aktuell økonomisk, sosial, kulturell og teknologisk utvikling,

- d) å fungere som forum for vurdering av det digitale marked for verk og andre arbeider, herunder eksemplarframstilling til privat bruk og bruk av tekniske beskyttelsessystemer.

Artikkel 13

Gjennomføring

1. Medlemsstatene skal sette i kraft de lover og forskrifter som er nødvendige for å etterkomme dette direktiv, innen 22. desember 2002. De skal umiddelbart underrette Kommisjonen om dette.

Disse bestemmelsene skal, når de vedtas av medlemsstatene, inneholde en henvisning til dette direktiv, eller det skal henvises til direktivet når de kunngjøres. Nærmere regler for henvisningen fastsettes av medlemsstatene.

2. Medlemsstatene skal oversende Kommisjonen teksten til de viktigste internrettslige bestemmelser som de vedtar på det området dette direktiv omhandler.

Artikkel 14

Ikrafttredelse

Dette direktiv trer i kraft på den dag det kunngjøres i *De Europeiske Fellesskaps Tidende*.

Artikkel 15

Adressater

Dette direktiv er rettet til medlemsstatene.

Utferdiget i Brussel, 22. mai 2001.

For Europaparlamentet

N. FONTAINE

President

For Rådet

M. WINBERG

Formann